

ETNINĖS KULTŪROS GLOBOS TARYBA

Biudžetinė įstaiga, J. Tumo-Vaižganto g. 4-1, LT-01108 Vilnius, tel. (8 5) 210 7161, faks. (8 5) 210 7160, el. p. info@ekgt.lt.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188756614

Lietuvos Respublikos Vyriausybei
Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijai
Kopija:
Lietuvos Respublikos Seimo Kultūros komitetui
Lietuvos Respublikos Seimo Aplinkos apsaugos
komitetui

2020-10-05 Nr. S-115

DĖL LIETUVOS TERITORIJOS BENDROJO PLANO PROJEKTO

Etninės kultūros globos taryba (toliau – Taryba) išnagrinėjo Lietuvos teritorijos bendrojo plano projektą (toliau – LTBP projektas) ir atkreipia dėmesį į esminius trūkumus jo Ketvirtajame skirsnyje „Kultūrinė tapatybė, raiška ir aplinka“:

- LTBP projektas, kuriame nėra karto nepaminti terminai *etninė kultūra, lietuvių tautinė tapatybė*, iš esmės eliminuoja dabartiniu metu Lietuvoje galiojančias teises nuostatas dėl etninės kultūros, lietuviškos tautinės tapatybės išsaugojimo bei tęstinumo strateginės svarbos, kurios įtvirtintos ne tik Lietuvos Respublikos etninės kultūros valstybinės globos pagrindų įstatyme, bet ir Lietuvos Respublikos nacionalinio saugumo pagrindų įstatyme. Pastarojo įstatymo 4 straipsnio 3 dalis nustato, kad Vyriausybė, rengdama naujų ir galiojančių įstatymų pakeitimo projektus, jų nuostatas suderina su Nacionalinio saugumo pagrindų įstatymo nuostatomis. Šio įstatymo priedėlyje „Lietuvos nacionalinio saugumo pagrindai“ įvardijama valstybės pareiga išsaugoti ir puoselėti nacionalinės kultūros tapatumą globojant etninę kultūrą ir vietos tradicijas, remiant užsienio lietuvių bendruomenių pastangas išsaugoti tautinį tapatumą. Tačiau LTBP projekte paminėtas poreikis išsaugoti tik tautinių mažumų tautinę tapatybę.

- Vietoj etninės kultūros ir lietuviškos tautinės tapatybės išsaugojimo bei tęstinumo siekiama sukurti *naują šiuolaikinę kultūrinę identitetą* (žr. LTBP projekto 22.1 papunktį), kurio sąvoka nėra aiški – koks tas naujasis identitetas, ar žinoma?

- Panašu, kad LTBP projekte etninė kultūra tapatinama vien su nematerialiuoju kultūros paveldu (toliau – NKP), kuris minimas ne kartą – tačiau etninė kultūra nėra tapati NKP, nes nėra vien paveldas, bet, panašiai kaip lietuvių kalba, – yra tiek praeityje, tiek ateityje tautos išlikimo pagrindas. Ne veltui Etninės kultūros valstybinės globos pagrindų įstatymo preambulėje pabrėžta: „etninė kultūra yra tautos būties, išlikimo ir tvirtumo esmė, nacionalinės kultūros pamatas“. Be to, LTBP projekte nesilaikoma vieningo sąvokos *kultūros paveldas* naudojimo – vienais atvejais ji apima tiek materialų, tiek nematerialų paveldą, o kitais – tik materialų (žr. LTBP projekto 75, 77, 78 punktus). LTBP visiškai neminimas Nacionalinio Nematerialaus kultūros paveldo vertybių sąvado kūrimas, vietinių sąvadų, kitų registrų kūrimas, kas pagal UNESCO NKP konvenciją yra vienas svarbiausių valstybės uždavinių NKP apsaugos srityje. Taigi LTBP projekte akivaizdžiai teikiama pirmenybė tik materialiajam kultūros paveldui.

Remiantis šiomis pastabomis, siūlome tobulinti Lietuvos teritorijos bendrojo plano projektą.

Tarybos pirmininkė

Dalia Urbanavičienė